

LIBRIS

We know
books

**Marian Enache
Valentina Bărbățeanu
Andreea Stănciulescu (Alexe)**

**Autoritățile administrației
publice locale în jurisprudența
Curții Constituționale a României**

Editura C.H. Beck
București 2025

Cuprins

Listă de abrevieri	IX
Partea I.....	1
Capitolul I. Administrația publică locală – concept și reglementare.....	1
§1. Considerații introductive. Clarificări terminologice	1
§2. Cadrul normativ care reglementează generic administrația publică la nivel constituțional și legal.....	5
§3. Principii constituționale ce guvernează organizarea și funcționarea administrației publice locale.....	7
3.1. Evoluția istorică a principiilor constituționale ce guvernează activitatea administrației publice	8
3.2. Semnificația și conținutul principiilor constituționale ce guvernează în prezent activitatea administrației publice locale	11
§4. Principii legale ce guvernează activitatea administrației publice.....	15
Capitolul II. Arhitectura administrației publice locale.....	21
§1. Organizarea administrativ-teritorială a României.....	21
§2. Administrația publică a municipiului București.....	27
§3. Autoritățile electivе ale administrației publice și principiul autonomiei locale. Prezentare generală.....	30
§4. Funcții neelectivе	31
4.1. Secretarul unității administrativ-teritoriale	31
4.2. Administratorul public	33
Capitolul III. Consiliul local.....	37
§1. Definiție și trăsături.....	37
§2. Constituirea consiliului local.....	37
§3. Statutul consilierilor locali și exercitarea mandatului.....	42

§4. Condițiile de eligibilitate impuse pentru candidații la funcția de consilier local	45
§5. Atribuțiile și actele consiliilor locale	46
§6. Funcționarea consiliilor locale	49
6.1. Organismele de lucru ale consiliului local.....	53
6.2. Criterii de stabilire a conceptului de „majoritate calificată” în adoptarea hotărârilor consiliilor locale.....	55
§7. Incompatibilitățile și conflictele de interese ce pot interveni în cazul aleșilor locali	58
Capitolul IV. Consiliul județean	63
§1. Constituirea și compunerea consiliului județean.....	63
§2. Atribuțiile consiliului județean.....	64
§3. Funcționarea consiliului județean	65
§4. Modalitățile de încetare a mandatului de consilier local sau județean. Supleanții. Suspendarea exercitării mandatului	67
§5. Dizolvarea consiliilor locale și județene	72
5.1. Dizolvarea de drept.....	72
5.2. Dizolvarea prin referendum	73
Capitolul V. Președintele consiliului județean	76
§1. Alegerea președintelui consiliului județean	76
§2. Validarea mandatului președintelui consiliului județean și regimul juridic al acestuia.....	77
§3. Incompatibilități în ceea ce privește exercitarea funcției de președinte al consiliului județean.....	78
§4. Prerogativele președintelui consiliului județean.....	79
§5. Vicepreședintele consiliului județean	82
Capitolul VI. Primarul.....	84
§1. Alegerea primarilor	84
§2. Validarea mandatului primarului	85
§3. Regimul juridic al mandatului primarului.....	87
§4. Statutul și rolul primarului	87
§5. Suspendarea și încetarea mandatului primarului.....	90
§6. Viceprimarul	92

Capitolul VII. Relațiile autorităților administrației

publice locale cu prefectul.....95

- §1. Prefectul – reprezentantul Guvernului pe plan local.....95
- §2. Atribuțiile prefectului în raporturile cu autoritățile administrației publice locale96
- §3. Exercițarea controlului de legalitate asupra actelor autorităților administrației publice locale99

Capitolul VIII. Administrația publică locală în context

european și internațional 101

- §1. Tendințele de modernizare a funcționării administrației publice și rolul instrumentelor regionale și europene în îmbunătățirea cadrului juridic de organizare și funcționare a administrației publice locale 101
- §2. Repere privitoare la organizarea administrației publice locale în statele Uniunii Europene 107

Partea a II-a. Jurisprudența Curții Constituționale 117

- §1. Consiliul local și județean 118
 - 1.1. Dobândirea mandatului de consilier local sau județean 118
 - 1.2. Condiții de eligibilitate, incompatibilități și conflicte de interese201
 - 1.3. Modalitățile de încetare a mandatului de consilier local sau județean înainte și după validare.....244
 - 1.4. Funcționarea consiliilor locale și județene.....254
 - 1.5. Atribuțiile și actele consiliilor locale și județene.....264
 - 1.6. Criterii de stabilire ale conceptului de „majoritate calificată” în adoptarea hotărârilor consiliilor locale.....275
 - 1.7. Dizolvarea consiliilor locale și județene282
- §2. Primarul.....290
 - 2.1 Alegerea primarilor.....290
 - 2.2. Statutul primarilor.....353
- §3. Președintele Consiliului județean391
- §4. Viceprimarul și vicepreședintele Consiliului județean.....394
- §5. Secretarul unității administrativ-teritoriale418

§6. Administrația publică a Municipiului București	422
§7. Administratorul public	426
§8. Relațiile autorităților administrației publice locale cu prefectul	430
Bibliografie	461
Indexul Deciziilor Curții Constituționale.....	465
Index.....	471

PARTEA I

Capitolul I

Administrația publică locală – concept și reglementare

§1. Considerații introductive. Clarificări terminologice

Ca regulă generală, dreptul se grupează pe ramuri, în funcție de obiectul specific de reglementare, iar identificarea acestui obiect specific reprezintă o operațiune care presupune, înainte de toate, fundamentarea noțiunii centrale din sfera demersului științific respectiv. Din perspectiva tematicii lucrării de față, este necesar să precizăm semnificația anumitor concepte esențiale pentru înțelegerea deplină și corectă a problematicii acesteia. Astfel, în ceea ce privește noțiunea de „administrație”, reținem că etimologia acesteia provine din limba latină, cuvântul fiind format din prepoziția *ad* = la, către și *minister* = servitor, supus mai mic. De aici, cuvântul conjunct *administer* poate semnifica atât ajutor al cuiva, slujitor, executant, cât și, la modul figurativ, unealtă sau instrument¹.

Pornindu-se de la această etimologie, s-a ajuns la o primă semnificație a noțiunii de „administrație”, ca fiind o activitate subordonată, sub comandă, a celui aflat în serviciul cuiva superior. În prezent, este vorba despre o activitate în folosul cetățenilor și a societății.

Această semnificație derivată din limba latină a pătruns în toate limbile de circulație mondială. De exemplu, în literatura franceză se menționează că, la început, verbul „a administra” desemna acțiunea cuiva de a ajuta, de a servi la ceva, apoi a început să se folosească

¹ G. Guțu, Dicționar latin-român, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 38.

pentru a indica orice fel de activitate pe care o îndeplinim la ordinele cuiva, conchizându-se că „ministrul este în primul rând un servitor”¹.

În dreptul administrativ, elementul central este reprezentat de noțiunea de **administrație publică**. Aceasta a fost amplu și diferit analizată, atât în literatura juridică interbelică, cât și în cea de după cel de-Al Doilea Război Mondial, observându-se, în doctrină, că sfera administrației publice s-a identificat, uneori, cu sfera administrației de stat, iar alteori, administrația realizată de organisme statale a fost privită doar ca dimensiune a administrației publice, făcându-se distincția între administrația publică de stat și administrația publică a comunităților locale².

Noțiunea de administrație publică, în accepțiunea formală, evocă următoarele autorități publice, menționate în cuprinsul Titlului III al Constituției României: Președintele României, Guvernul, ministerele și alte organe subordonate direct Guvernului, organele centrale de specialitate autonome, instituțiile subordonate ministerelor și prefectului, organele locale de specialitate subordonate ministerelor și conduse de prefect, organele autonome locale (consiliul județean, consiliul local, primarul) și instituțiile subordonate acestora³.

Într-o primă definiție, **administrația publică** a fost privită ca fiind ansamblul „activităților Președintelui României, Guvernului, autorităților administrative autonome centrale, autorităților administrative autonome locale și, după caz, structurilor subordonate acestora prin care, în regim de putere publică, se aduc la îndeplinire legile sau, în limitele legii, se prestează servicii publice”⁴.

S-a considerat că, în sens de organizare, administrația publică desemnează un ansamblu de organe care realizează o activitate specifică, iar în sens de activitate desemnează totalitatea acțiunilor prin care se execută legea sau se prestează servicii publice, în

¹ P. Bandet, L. Mehl, *Le fait administratif – nature, origine et développement*, în *Traite de science administrative*, Mouton, Paris, 1966, p. 82, apud A. Iorgovan, *Drept administrativ*, Ed. Atlas Lex, București, 1994, p. 9 și urm.

² A. Iorgovan, *Drept administrativ*, Ed. Atlas Lex, București, 1994, p. 9 și urm.

³ Idem, p. 86 și urm.

⁴ Ibidem.

limitele legii¹. Astfel, în sens de organizare, administrația publică reprezintă ansamblul mecanismelor (organe, autorități publice, instituții și unități publice) care, pe baza și în executarea legii, realizează o activitate cu un anumit specific bine conturat².

În doctrină s-a apreciat că aceste două laturi ale administrației se află într-o relație interdependentă, deoarece nu „se poate vorbi despre o activitate administrativă fără a identifica și organul (autoritatea) care o desfășoară, după cum nici nu ne putem închipui existența unei structuri administrative fără ca aceasta să primească sau să aibă o însărcinare, o misiune, fără să contribuie la atingerea unui scop”³.

De asemenea, doctrina a teoretizat un raport de tip formal-material în ceea ce privește noțiunea de administrație publică: „**în sens formal**, structural și organic, prin administrație publică înțelegem ansamblul autorităților și instituțiilor publice care realizează, pe baza și în vederea executării legii, o activitate cu un anumit specific, în funcție de domeniul în care își desfășoară această activitate, iar, **în sens material**, prin administrație publică înțelegem activitatea de organizare a executării și de executare în concret a legilor⁴ de către autoritățile care compun acest sistem, în vederea satisfacerii

¹ V. Vedinaș, *Drept administrativ*, ed. a 14-a, Ed. Universul Juridic, București, 2023, p. 19 și urm.

² R.N. Petrescu, *Drept administrativ*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2004, p. 19-21.

³ C. Manda, *Drept administrativ*, *Tratat elementar*, ed. a 5-a, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 10 și urm.

⁴ A se vedea și DCC nr. 51 din 17 aprilie 2014: „Curtea observă că noțiunea de organizare a executării legii din cuprinsul art. 108 alin. (2) al Constituției republicate are un sens mai larg decât cea privind aplicarea legii, și anume prin hotărâri ale Guvernului pot fi dispuse măsuri organizatorice, financiare, instituționale sau sancționatorii în vederea stabilirii cadrului necesar pentru ducerea la îndeplinire a dispozițiilor legii. Așadar, legiuitorul nu mai stabilește întotdeauna direct, prin lege, contravenții și sancțiuni, ci, chiar în sensul textului constituțional invocat, această competență revine autorității publice însărcinate cu organizarea executării legii” (M.Of. nr 186 din 3 martie 2004).

intereselor generale ale societății, prin asigurarea unor servicii publice corespunzătoare către populație”¹.

Așadar, studiul organizării administrației publice presupune cercetarea ansamblului de organisme ce compun acest sistem, raporturile dintre acestea, particularitățile fiecărei componente, precum și principiile aplicabile.

Organizarea administrației publice constituie, de regulă, obiectul de cercetare al dreptului administrativ. Totuși, autoritățile care formează puterea executivă sunt studiate de dreptul constituțional, sub aspectul politic și al interacțiunilor specifice regimului politic, **dreptul administrativ analizând rolul administrativ pe care acestea îl îndeplinesc.**

O altă noțiune ce trebuie avută în vedere în contextul prezentei lucrări este cea de **autoritate publică**. În sens uzual, „autoritatea publică” reprezintă un concept esențial în sistemele democratice și în administrarea treburilor publice și constituie o instituție esențială în funcționarea societății moderne, având rolul de a organiza și coordona activitățile care vizează buna desfășurare a vieții statale și sociale, în genere. În activitatea autorității publice, transparența și responsabilitatea sunt caracteristici cruciale. Cetățenii trebuie să aibă acces la informații privind deciziile și activitățile agențiilor publice, asigurându-se astfel controlul democratic asupra acestora. De asemenea, autoritatea publică are datoria de a promova echitatea socială și de a proteja drepturile fundamentale ale cetățenilor.

În doctrina juridică întâlnim definiții ale autorității publice, fie din prisma dreptului administrativ, fie din cea a dreptului constituțional. În concepția profesorului Iorgovan, autoritatea publică reprezintă „un organ public, colectiv organizat de oameni care exercită prerogative de putere publică, fie printr-o activitate statală, fie într-o activitate din administrația locală”².

¹ E.L. Cătană, *Drept administrativ*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 7 și urm.

² A. Iorgovan, *Drept administrativ*, op. cit., 2005, p. 263. Într-o altă definiție a prof. I. Santai, *autoritatea publică* este definită ca fiind „o componentă structurală de bază și forma organizatorică distinctă de constituire și manifestare a puterii publice alcătuită din una sau mai multe persoane și care este înzestrată cu capacitatea juridică de a participa în nume propriu la

§2. Cadrul normativ care reglementează generic administrația publică la nivel constituțional și legal

În Constituția României, autoritățile publice sunt privite dintr-o dublă perspectivă. Astfel, în sens restrâns, acestea sunt reglementate în Titlul III, unde se regăesc autoritățile ce exercită cele trei clasice funcții/puteri ale statului: legislativă, executivă și judecătorească. Dar, Legea fundamentală are în vedere și un sens larg, întrucât nominalizează și în alte titluri autorități publice precum Avocatul Poporului, Curtea de Conturi sau Curtea Constituțională¹. Lucrarea de față nu se va referi decât la autoritățile administrative, nu și de altă natură, mai precis cele ce formează administrația publică locală, așa cum vom arăta în cele ce vor urma.

Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, în art. 2, consacrat semnificației unor termeni, definește astfel noțiunea de **autoritate publică**: „orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public; sunt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică”.

De altfel, sub acest aspect, ar trebui observată evoluția terminologiei utilizate, de-a lungul vremii, de legiuitorul constituant în România. Astfel, în timp ce Constituția din 1923, asemenea Constituției din 1866, a preferat noțiunea de **putere**, fiind folosite și alte noțiuni ca, de exemplu, **autoritate**, **organ**, **instituție**, Constituțiile din anii 1948, 1952 și 1965 au excelat prin referiri la noțiunea de **organ**, pentru ca actuala Constituție să utilizeze cu predilecție sintagma **autoritate publică**, alături de alte expresii, ca de exemplu organ, instituție, instituție publică².

înfăptuirea sarcinilor ce revin în mod specific puterii publice”, apud *D. Apostol Tofan*, Drept administrativ, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2024, p. 87.

¹ *E.E. Ștefan*, Drept administrativ. Partea I. Curs universitar, ed. a IV-a, Ed. Universul Juridic, București, 2023, p. 53-54.

² *A. Iorgovan*, op. cit., 2005, p. 256, nota 2, apud *D. Apostol Tofan*, Drept administrativ, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2020, p. 87. Cu

Așadar, administrația publică reprezintă o activitate realizată de autorități executive și administrative, prin care se aduc la îndeplinire prevederi legale. Aceasta include și adoptarea de acte normative cu forță juridică inferioară legii ori, după caz, de organizare sau realizare efectivă a serviciilor publice. Totodată, este definitiv pentru autoritățile administrației publice și faptul că această activitate se realizează în regim de putere publică, adică prin intermediul prerogativelor acordate de Constituție și legi, ce fac să prevaleze interesul public (general) atunci când este în conflict cu interesul particular.

Clasificarea doctrinară a organelor administrației publice în funcție de modul de formare, natura și competența acestora¹ oferă o perspectivă edificatoare asupra importanței acestora:

1. după **criteriul modului de formare** – organe ale administrației publice alese și organe ale administrației publice numite;

2. după **criteriul naturii lor** – organe ale administrației publice colegiale și organe ale administrației publice individuale;

3. după **criteriul competenței teritoriale** – organe ale administrației publice centrale și organe ale administrației publice locale;

4. după **criteriul competenței materiale** – organe ale administrației publice cu competență generală și organe ale administrației publice cu competență specială.

Conform prevederilor constituționale, sistemul autorităților administrației publice se compune din:

– **administrația centrală**²: Președinte, Guvern, organe centrale de specialitate (ministere, alte organe subordonate Guvernului sau

toate acestea, există distincții în înțelesul acestora, conform instanței supreme – a se vedea și ICCJ, Hotărâre prealabilă, Decizia nr. 28 din 24 aprilie 2017 (M.Of. nr. 378 din 22 mai 2017), prin care stabilește că: „Noțiunea de *autoritate publică*, astfel cum este definită de art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, nu este similară cu cea de *«instituție publică»*, astfel cum este prevăzută de art. 2 alin. (1) pct. 39” din Legea nr. 273/2006 privind finanțele locale, cu modificările și completările ulterioare.

¹ D. Apostol Tofan, Drept administrativ, op. cit., 2024, p. 89.

² A se vedea, în detaliu, M. Enache, M. Neacșu, Puterea executivă și autoritățile publice centrale în jurisprudența Curții Constituționale, Ed. C.H. Beck, București, 2025.

ministerelor, autorități administrative autonome) și instituții publice centrale subordonate ministerelor sau autorităților administrative autonome (inclusiv regii autonome și companii naționale).

Potrivit art. 2 alin. (1) C.adm., „autoritățile administrației publice centrale sunt: Guvernul, ministerele, alte organe centrale de specialitate subordonate Guvernului sau ministerelor, autoritățile administrative autonome”. La alin. (2) se precizează că: „organizarea și funcționarea structurilor de specialitate înființate pentru exercitarea de către Președintele României a prerogativelor care îi sunt stabilite prin Constituția României, republicată, sunt reglementate prin lege specială”.

– **administrația de stat în teritoriu:** prefect, servicii deconcentrate subordonate ministerelor sau celorlalte organe centrale de specialitate.

– **administrația locală:** consiliul local și primarul (administrație de bază) și consiliul județean și președintele consiliului județean (administrație intermediară).

Potrivit art. 3 C.adm., „autoritățile administrației publice locale sunt consiliile locale, primarii și consiliile județene”.

În ceea ce privește delimitarea care ne interesează în mod special în cadrul lucrării de față, a autorităților administrației publice în autorități centrale și autorități locale, într-o viziune tradițională, se află, așadar, criteriul teritorial, privit ca acea rază teritorială în care poate acționa autoritatea respectivă.

§3. Principii constituționale ce guvernează organizarea și funcționarea administrației publice locale

La nivel constituțional, administrației publice locale îi este dedicată Secțiunea a 2-a din Capitolul V, care reglementează sintetic cele mai importante aspecte, consacrand, mai întâi, principiile de bază aplicabile în activitatea administrației publice locale, respectiv principiul descentralizării, al autonomiei locale și al deconcentrării serviciilor publice [art. 120 alin. (1) din Constituție], și statuând apoi cu privire la autoritățile comunale și orășenești, consiliul județean și prefect (art. 121-123 din Constituție). Tot de rang constituțional este

regula asigurării folosirii limbii minorităților naționale în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate [art. 120 alin. (2) din Constituție].

3.1. Evoluția istorică a principiilor constituționale ce guvernează activitatea administrației publice

Primele reglementări privind **descentralizarea administrativă și autonomia locală** le regăsim în Regulamentele organice, despre care în doctrină se apreciază că au reprezentat începuturile unei organizări politice moderne în Principatele Române¹.

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza corespunde etapei istorice în care structurile tradiționale de tip feudal au fost eliminate, iar prin **Proiectul de Constituție elaborat de Comisia Centrală de la Focșani în anul 1859** se pot observa prevederi referitoare la înființarea de consilii de ținut, de municipii și de comune. Acestea urmau să fie competente în problemele de interes local, sub supravegherea domnitorului și a Adunării Ponderatrice, astfel încât să se evite abuzurile și vătămarea intereselor generale. Remarcăm că au **fost create instituții asemănătoare celor franceze cu ajutorul unor reglementări obținute prin traduceri adaptate ale unor regulamente franceze**².

Printre reformele administrative de reținut în această perioadă istorică se înscriu: adoptarea regulamentului consiliilor comunale sau a sfaturilor sâtești, înființarea funcției de primar prin Legea comunală votată la 10 martie 1864 și sancționată de domnitor la 21 martie 1864, precum și adoptarea Legii înființării consiliilor județene, sancționată de domnitorul Alexandru Ioan Cuza la 31 martie 1864, prin care a fost creat Consiliul județean, ca instituție la nivelul fiecărui județ care avea competența legală de a reprezenta interesele

¹ M. Enache, Șt. Deaconu, *Votul la români – O scurtă incursiune în evoluția sistemelor electorale în România modernă și contemporană*, Ed. C.H. Beck, București, 2022, p. 63.

² D.C. Măță, *Drept administrativ*, vol. I, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2022, p. 92 și urm.

colective și economice pe plan local, și comitetul permanent al consiliului județean¹.

Constituția din 1866 conținea trei prevederi care făceau referire la administrația publică locală. În Titlul III, intitulat „Despre puterile statului”, Capitolul IV purta denumirea „Despre instituțiunile județene și comunale”. După norma de trimitere de la art. 106, conform căreia „instituțiunile județene și comunale sunt regulate de legi”, art. 107 preciza principiile ce urmau să stea la baza acestor legi, respectiv „descentralizarea cât mai complectă a administrațiunei și independența comunală”. Prin art. 132 erau prevăzute legile care urmau să se adopte în cel mai scurt timp, între care, pe primul plan, era așezată legea descentralizării administrative².

Unitățile administrativ-teritoriale de bază erau comunele urbane sau rurale. Acestea erau conduse de primari, ca reprezentanți ai prefectului în comună, și de consilierii comunali. În doctrină, se apreciază că „în legile de organizare a administrației locale din anii 1874, 1894, 1906, 1910, 1912 este vizibilă tendința accentuării centralismului administrativ pentru asigurarea puterii statale”³.

Considerată în viziunea lui J.H. Vermeulen⁴, prima lege fundamentală a statului român în care principiul descentralizării administrative are valoarea unui principiu constituțional, Constituția din anul 1866 institua, prin art. 107, obligația ca legile care reglementează instituțiile județene și comunale să aibă la bază „descentralizarea administrativă și independența comunală”. În cadrul acestui articol, putem observa existența celor două principii: al descentralizării administrative și cel al autonomiei locale.

¹ P.-I. Nedelcu, *Descentralizarea – studiu comparativ*, Ed. Universul Juridic, București, 2014 (<https://sintact.ro/#/monograph/369099618/5?keyword=paul%20nedelcu&toHit=1&cm=SREST>).

² A se vedea V. Vedinaș, M. Enache, *Comentariul art. 120, în E.S. Tănăsescu, I. Muraru, Constituția României. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 1052 și urm.

³ P.-I. Nedelcu, *Descentralizarea – studiu comparativ*, Ed. Universul Juridic, București, 2014.

⁴ J.H. Vermeulen, *Evoluția descentralizării administrative în România*, 1946, p. 27, apud P.-I. Nedelcu, *Descentralizarea – studiu comparativ*, Ed. Universul Juridic, București, 2014 (<https://sintact.ro/#/monograph/369099618/5?keyword=paul%20nedelcu&toHit=1&cm=SREST>).

Dispoziții similare regăsim și în art. 108 al Constituției din 1923, cu precizarea că textul vine cu un plus de reglementare privind alegerea membrilor consiliilor județene și comunale prin vot universal, egal, direct, secret, obligatoriu, la care se pot adăuga și membri de drept și membri cooptați, între aceștia din urmă putându-se regăsi și femei majore.

Prin Legea administrației din 27 aprilie 1936 și Regulamentul din anul 1937 **s-a stabilit o nouă organizare teritorială a țării în județe și comune** (plasa rămânând o simplă circumscripție administrativă a județului, menită a permite controlul activității administrative din comune). Administrația comunală era formată din: consiliul comunal – organ deliberativ compus din membri aleși și membri de drept, și primarul – organ executiv al puterii centrale. Județul era condus de consiliul județean (compus din membri aleși și membri de drept) și de prefect. Acesta era șeful administrației județene, reprezentant al Guvernului, șef al poliției și jandarmeriei și avea competențe deosebit de largi¹.

În Constituția din 1938 regăsim un singur articol, succint, prin care se enunță principiul descentralizării și se trimite la o lege prin care să „se statornicească instituțiunile administrative”.

Cele trei Constituții socialiste (din 1948, 1952 și 1965) reglementau această materie într-un mod specific regimului totalitar, care excludea principiile descentralizării și ale autonomiei².

În varianta din 1991 a noii Constituții democratice, adoptate după căderea regimului comunist, actualul art. 120 avea numărul 119 și consacra doar două principii constituționale: **autonomia locală** și **descentralizarea** serviciilor publice. Fostul art. 122, referitor la prefect, prevedea atribuția acestuia de „a conduce **serviciile publice descentralizate** ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale, din unitățile administrativ-teritoriale”.

¹ Ibidem.

² A se vedea *V. Vedinaș, M. Enache, Comentariul art. 120, în E.S. Tănăsescu, I. Muraru, Constituția României. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 1052 și urm.

3.2. Semnificația și conținutul principiilor constituționale ce guvernează în prezent activitatea administrației publice locale

Constituția revizuită în anul 2003 completează principiile constituționale care guvernează administrația publică locală cu principiul **deconcentrării serviciilor publice**, alături de **descentralizare și autonomie**.

Curtea Constituțională s-a raportat la aceste principii, printre altele, și în Decizia nr. 888/2015¹, observând că, potrivit art. 3 alin. (1) din Legea a administrației publice locale nr. 215/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 20 februarie 2007, cu modificările și completările ulterioare, prin **autonomie locală** se înțelege dreptul și capacitatea efectivă a autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în numele și în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă, treburile publice, în condițiile legii. Conform art. 3 alin. (2) din aceeași lege, „Acest drept se exercită de consiliile locale și primari, precum și de consiliile județene, autorități ale administrației publice locale alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat”, iar, potrivit art. 4 alin. (1) și (2), autonomia locală este numai administrativă și financiară, fiind exercitată pe baza și în limitele prevăzute de lege. Totodată, autonomia locală privește organizarea, funcționarea, competențele și atribuțiile, precum și gestionarea resurselor care, potrivit legii, aparțin comunei, orașului, municipiului sau județului, după caz.

Așadar, instanța constituțională a reținut că „**autonomia locală** se exercită prin autoritățile locale ce constituie voința colectivităților locale, exprimată prin vot universal, egal, direct, secret, liber exprimat, și reprezintă aptitudinea legală a autorităților menționate de a decide, în mod independent, pe baza și în limitele legii, asupra colectivităților locale pe care le reprezintă”.

Descentralizarea este sistemul care are la bază recunoașterea interesului local, distinct de cel național, localitățile dispunând de structuri organizatorice, funcționale și de un aparat propriu, afectat

¹ M.Of. nr. 180 din 10 martie 2016.